

	<h2 style="color: blue;">СИЛАБУС</h2> <h3 style="color: blue;">НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ»</h3> <p>Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: <u>076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u> Рік навчання: <u>4-й</u>, семестр <u>8-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>4 кредити</u> Назва кафедри: <u>Економіки та підприємницької діяльності</u> Мова викладання: <u>українська</u></p>
Лектор курсу	к.е.н., доц. Ковальчук Світлана Ярославівна
Контактна інформація лектора (e-mail)	koval4uk@vsau.vin.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств» є *вибірковою* компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції - 26 год.; практичні заняття - 24 год., самостійна робота - 70 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації. Підсумковий контроль – іспит.

ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін: «Міжнародна економіка», «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародні біржові технології», «Економіка підприємств».

Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Міжнародна інвестиційна діяльність», «Транснаціональні корпорації».

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення навчальної дисципліни

Дисципліна спрямована на отримання здобувачами практичних вмінь щодо міжнародної економічної діяльності, що сприятиме формуванню у студентів уміння орієнтування в системі аналізу діяльності підприємства у

конкурентному середовищі, конкурентних переваг підприємства, розробки та оцінки конкурентної стратегії, розрахунку показників конкурентоспроможності продукції (послуг) та конкурентоспроможності підприємства.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств» є надання студентам знання та вміння, що створюють необхідне методологічне, організаційне та правове підґрунтя для здатності розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, зокрема демонструвати знання і розуміння концептуальних основ в управлінні міжнародною конкурентоспроможністю підприємств в обсязі, необхідному для володіння відповідними знаннями в сфері підприємницької діяльності, торгівлі та біржовій діяльності, що передбачає відповідності програмним компетентностям.

Завдання вивчення дисципліни

Теоретична та практична підготовка, самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення, використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральними, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

Інтегральні компетентності - здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові компетентності:

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

програмні результати:

РН1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

РН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

РН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

РН 8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

РН 9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

РН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

РН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

РН 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

РН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

РН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

РН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

РН 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної

організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів).

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Тема 1. Конкуренція в системі ринкової економіки	2	2	6
2	Тема 2. Конкурентоспроможність товарів і послуг на світовому ринку	2	2	6
3	Тема 3. Фактори забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства	2	2	6
4	Тема 4. Аналіз і оцінювання міжнародної конкурентоспроможності підприємства	2	2	6
5	Тема 5. Мікростратегії міжнародної конкурентоспроможності	2	2	6
6	Тема 6. Система управління конкурентоспроможністю підприємства на світовому ринку	2	2	6
7	Тема 7. Формування внутрішніх і зовнішніх умов міжнародної конкурентоспроможності українських підприємств (організацій)	2	2	4
8	Тема 8. Методики розробки та оцінки ефективності стратегій міжнародної конкурентоспроможності	2	2	8
9	Тема 9. Джерела та чинники досягнення глобальної конкурентоспроможності	2	2	8
10	Тема 10. Розробка та запровадження глобальної стратегії корпорацій	2	2	2
11	Тема 11. Розроблення та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності	2		4
12	Тема 12. Менеджмент якості як фундамент забезпечення конкурентоспроможності сучасного підприємства	2	2	2
13	Тема 13. Конкурентоспроможність аграрних підприємств в умовах дії ЗВТ Україна - ЄС	2	2	6
Разом		26	24	70

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання.

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного,

цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, написання тез, статті, есе, кейсу; підготовки кросвордів за темою не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	20	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	24	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, вирішення ситуаційних задач, круглий стіл, написати тези, статтю, есе, кейс; підготувати кросворд за темою)	16	4 рази на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	10	2 рази на семестр	Тестування у системі СОКРАТ
Разом		70		

Список основної та додаткової літератури

Основна

1. Макогон Ю.В., Гохберг О.Ю., Чернега О.Б. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: Навч. посібник. Донецьк. ДонНУ. 2019. 320 с.
2. Піддубний І.О., Піддубна А.І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства. Навч. посібник. За ред. Проф. І.О. Піддубного. Х.: «ІНЖЕК». 2017. 264 с.
3. Сіваченко І.Ю., Козак Ю.Г., Єхануров Ю.І., Макогон Ю.В., Побережний Д.В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств. Навч. посіб. для студ. ВНЗ. За ред. І.Ю. Сіваченка. К.: Центр навчальної літератури. 2020. 456 с.
4. Балабанова Л.В., Кривенко Г.В., Балабанова І.В. Управління конкурентоспроможністю підприємств. Навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Професіонал». 2009. 256 с.
5. Мазур В.А., Ковальчук С.Я. Специфіка ринку органічної продукції: національний та європейський аспект. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Всеукраїнський науково - виробничий журнал. Вінниця. 2018. №4. с.18-27
6. European Commission. Аграрна реформа: офіц. веб.-сайт. URL: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-for-our-roots/cap-reform/index_en.htm
7. European Commission. програма CAP 2020: офіц. веб.-сайт. URL: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-overview/2014_en.pdf
8. Джонсон Д.С., Вуд Д.Ф., Вордлоу Д.Л., Мэрфи П.Р. мл. Современная логистика: Пер. с англ. 7-е изд. М.: Вильямс. 2002. 624 с
9. Дроздова Г.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: Навч. посіб. К.: ЦУЛ. 2012. 172 с.
10. Дудар В. Організаційно-економічні засади формування аграрного ринку конкурентоспроможної продукції. URL: www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/2MEd7T.pdf
11. Еволюція Спільної Аграрної Політики ЄС: наслідки для України. Інститут Економічних досліджень та Політичних консультацій. Німецька консультативна група при Уряді України. URL: <http://ier.kiev.ua7>.
12. Економічна енциклопедія : У трьох томах. За ред. Мочерний С.В. К. Видавничий центр. «Академія». 2000. Т.1. 2000. 864 с.
13. Економічний енциклопедичний словник [у двох томах]. За ред. Мочерний С.В. Львів : Світ. 2006. Т. 2. 2006. 568 с.
14. Експортна стратегія України “дорожня карта” стратегічного розвитку торгівлі на 2017—2021 роки. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1017-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-ekspornoyi-strategiyi-ukrayini-dorozhnoyi-karti-strategichnogo-rozvitku-torgivli-na-20172021-roki>
15. Звіт про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським союзом в 2018 році. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/pro-vikonannya-ugodi-pro-asotsiatsiyu-mizh-ukrainoyu-ta-evropeyskim-soyuzom-za-2017-rik.pdf>
16. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та доп. К.: Центр навч. літ. 2016. 792 с.
17. Казьмір Л.П. Ступень М.Г., Казьмір Л.П. Концептуальні засади модернізації системи управління розвитком сільських територій. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. зб. наук, пр. Ін-т регіон досліджень НАН України. 2011. Вип. 6 (92). Сучасні проблеми розвитку сільських територій. С. 81-90
18. Калетнік Г.М. Мазур А.Г., Ковальчук С.Я. Міжнародна торгівля сільськогосподарською продукцією. Вінниця. Едельвейс К. 2013. 348с
19. Kovalchuk S., Khaietska O., Feniak L., Tomashuk I., Baldynyuk V., Palamarenko Y., Sakhno A., Dotsiuk S., Tabenska O.. Socio-economic and ecological aspects of the development

of the economy of Ukraine in the conditions of European integration. Monograph. – Primedia eLaunch, Boston, USA, 2022. – 224 p.

20. Кобута І. Адаптація національного законодавства до норм та правил Міжнародної організації торгівлі. URL: <http://www.propozitsiua.com>.

21. Ковальчук С.Я. Інтеграційні процеси в АПК: особливості фінансування. збір. мат. Всеукраїнської науково-практичної конф.(м. Київ 15-16 квітня 2016 р). К: ГО «Київський економічний науковий центр». 2016. Ч1. С.24-27

22. Ковальчук С. Я. Вовк В.Ю. Вплив євроінтеграційних процесів на сталий розвиток аграрної сфери за селозберігаючою моделлю. Materials of the XIII International scientific and practical conference. «Modern scientific potential - 2017». 28 February 07 March. 2017 on Economic science. LTD. 108 p. с.15-17

23. Ковальчук С.Я. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток сільських територій в контексті селозберігаючої моделі аграрного підприємництва. *Економіка та суспільство*. Мукачівський державний університет. Вип.8. 2017. с.52-59

24. Ковальчук С.Я. Європейські орієнтири аграрної сфери України: перспективи та можливості. *Економіка та суспільство*. 2016. №2. URL: <http://economyadsociety.in.ua>

25. Ковальчук С.Я., Купінець Л.Є. Україна в зелених трансформаціях агропродовольчого сектору країн Східного партнерства: виклики та можливості. *Економічні інновації*. ІПРЕД НАН України. Одеса. т.21 вип 2(71). 2019. с.43-59

26. Ковальчук С.Я. Участь аграрних підприємств в міжнародній спеціалізації крізь призму глобалізаційних процесів. *Глобальна економіка*. 2017. №15. URL: <http://economyadsociety.in.ua>

27. Ковальчук С.Я. Участь аграрних підприємств у міжнародній спеціалізації крізь призму глобалізаційних процесів. Глобальні та національні проблеми економіки. МНУ ім. В.О. Сухомлинського. URL: <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/52.pdf> Вип.15. 2017. С. 20-26

28. Ковальчук С.Я. Мельник Т.М Функціонально-структурний розвиток органічної продукції на міжнародному ринку. *Ефективна економіка*. №11. 2014 - 15. Електронне фахове видання. URL: <http://www.econome.nauka.com/ua>

29. Ковальчук С.Я. Оверковська Т.К. Економіко-правові основи екологізації аграрного виробництва в Україні. Монографія. Вінниця. Едельвейс К. 2013. 348 с.

30. Ковальчук С.Я. Вовк В.Ю. Аграрні трансформації України: євро інтеграційна модель. *Агросвіт*. №10. 2017. с.35-40

31. [Концепція розвитку фермерських господарств та сільськогосподарської кооперації на 2018-2020 роки](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/664-2017-%D1%80#n8) Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 р. № 664-р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/664-2017-%D1%80#n8>

32. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_en.htm

33. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. N 959-ХІІ. Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 91. Ст.377. Бібліотека офіційних видань.

34. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України до 2030 року - від 28.02.2019 року №2697-VІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>

35. Ковальчук С.Я. Економіко - екологічне оновлення аграрного сектору в системі пріоритетів інноваційного розвитку. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практик*. Всеукраїнський науково - виробничий журнал. Вінниця. 2016. №12. с.16-26

36. Спільна аграрна політика Європейського Союзу: можливості та виклики для України. К.:НІСД. 2014. 19с.

37. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (Розділ V. Економічне та галузеве співробітництво. Глава 17. Сільське господарство та розвиток

сільських територій.). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

38. Управління зовнішньоекономічною діяльністю. Навч. Посіб. За заг. ред. А.І. Кредісова. Пер. з рос. Н. Кіт, К. Серажим. К. 2016. 448 с.

39. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств. Навч. Посібник. За ред. Сіваченка І.Ю., Козака Ю.Г., Сханурова Ю.І. К.: ЦН., 2015. 228 с.

Допоміжні

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. Верховна Рада України. Голос України. 2003. 14 березня. Бібліотека офіційних видань.

2. Декларация Рио-де -Жанейро по окружающей среде и развитию от 14 июля 1992 г. Охрана окружающей среды. Сборник международных правовых актов. Кишинев. ВІОТІСА. 1998. Нормативний документ ЄС. Том 1. Кишинев: ВІОТІСА. 1998. С. 14-19.

3. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2006 р. № 1001. Кабінет Міністрів України. Офіційний вісник України. 2006. №30. С. 36-78. Бібліотека офіційних видань.

4. Концепція національної екологічної політики України на період до 2020 р., схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2007 р. № 880-р. Кабінет Міністрів України. Офіційний вісник України. 2007. № 79. Ст. 2962. Бібліотека офіційних видань.

5. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 р. № 49505-IV. Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 8. Бібліотека офіційних видань.

6. Міністерство охорони навколишнього природного середовища України. URL: <http://minagro.gov.ua/page/?5795>

7. Міжнародна економіка: Навч. Посібник. За ред. Козака Ю.Г., Логвинової Н.С, Ковалевського В.В. К.: ЦУЛ. 2016. 236 с.

8. Оцінка стану використання підсумкових документів Всесвітнього саміту зі сталого розвитку (Йоганнесбург, 2002) в Україні. Л.Г. Руденко, Г.О. Білявський, І.О. Горленко та ін. К.: Академперіодика. 2004. 208 с.

9. Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту: Закон України від 10 квітня 22 грудня 2008 року N 331-XIV. Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2008. № 23. Ст. 215. Бібліотека офіційних видань.

10. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон України від 22 грудня 1998 року N 330-XIV. Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2008. № 23. Ст. 215. Бібліотека офіційних видань.

11. Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України від 8 вересня 2005 р. №2850-IV. Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 51. Ст. 548. Бібліотека офіційних видань.

12. Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну: Закон України від 22 грудня 1998 р. N 332-XIV. Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2008. № 23. Ст. 215. Бібліотека офіційних видань.

13. Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України від 06.09.2005 р. N 2809 IV. Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 50. Ст. 533. Бібліотека офіційних видань.

14. Про стандартизацію і сертифікацію: Декрет Кабінету Міністрів України від 10 травня 1993 р. № 46-93. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 5. Ст. 41. Бібліотека офіційних видань.

15. Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності: Закон України від 31 травня 2007 р. № 1107-V (1107-16). Верховна Рада України. URL: <http://zakon1/rada.gov.ua>.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. <http://www.imf.org/external/index.htm>
2. Сайт Державного комітету статистики України. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Світового банку - Україна <http://www.worldbank.org/uk/countrv/ukraine>
4. Офіційний сайт Європейського Союзу. http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_en.htm]
5. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (Розділ V. Економічне та галузеве співробітництво. Глава 17. Сільське господарство та розвиток сільських територій.). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011
6. European Commission. Аграрна реформа: офіц. веб.-сайт. URL: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-for-our-roots/cap-reform/index_en.htm
7. European Commission. CAP 2020: детальний опис програми: офіц. веб.-сайт. URL: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-for-our-roots/cap-in-depth/index_en.htm
8. European Commission. Програма CAP 2020: офіц. веб.-сайт. URL: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-overview/2014_en.pdf
9. European Commission. Програма CAP 2021: офіц. веб.-сайт. URL: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-overview/2014_en.pdf

Контроль і оцінка результатів навчання

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
2	Участь у роботі на практичних заняттях	5
3	Виконання домашніх завдань	5
4	Виконання контрольних робіт, тестування	5
5	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	10
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
7	Участь у роботі на практичних заняттях	5
8	Виконання домашніх завдань	5
9	Виконання контрольних робіт, тестування	5
10	Індивідуальні та групові творчі завдання (, презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	10
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Шкала оцінки знань здобувача

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку чи екзамену. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Усний виступ, письмові відповіді, виконання і захист творчої роботи, тестування(%)	Критерії оцінювання
90-100	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
73-89	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
55-72	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому

	окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
35-54	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
15-34	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0-15	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.